

ספר פרי צדיק

על התורה והמועדים

מועדים ב'

ספוט - אדר

הן הנה אמרות קדושות וטהורות,
שיצאו מפה קדוש, פום ממלל רברבן,
מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.
מאת כבוד קדשת אדוננו מורנו ורבינו הגאון הקדוש,
שר התורה, פחד מקמאי, דימי לבר אלהין,
עטרת תפארת ישראל, לו דומיה תהלה
רבינו צדוק הפהן זצוקללה"ה

מלובלין

בן הרב הגאון החסיד רבי יעקב הפהן זצ"ל,
אב בית דין דקהלת קדש קריזבורג
זכות קדשת תורתו וצדקתו יגן עלינו ועל
כל ישראל אמן

וקעת יוצא לאור מחדש
בכתב מרבע ומנקד
פתיחת ראשי תבות
צינון מקורות כולל מקורות נדירים
השוואה לשאר כתבי רבינו
ועוד תוספות רבות

המכון התורני אור עציון
על שם ר' יצחק וחנה סטרולוביץ'

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

7	סִכּוֹת
72	הוֹשַׁעְנָא רַבָּה
85	שְׁמִינֵי עֶצְרַת
117	שְׁמַחַת תּוֹרָה
139	רֵאשׁ חֹדֶשׁ
146	רֵאשׁ חֹדֶשׁ מִרְחֻשׁוֹן
155	רֵאשׁ חֹדֶשׁ פְּסָלוֹ
187	חֲנֻכָּה
287	ו' דְּחֲנֻכָּה וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת
318	זֹאת חֲנֻכָּה
345	רֵאשׁ חֹדֶשׁ שְׁבֻט
383	חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט
411	פְּרֻשַׁת שְׁקָלִים
465	רֵאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר
504	רֵאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר רֵאשׁוֹן
515	י"ד בְּאֲדָר רֵאשׁוֹן
527	רֵאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר שְׁנֵי
543	פְּרֻשַׁת זְכוֹר
591	פוּרִים
627	שוֹשָׁן פּוּרִים

ספּות

סְכוּת

א.

שְׁמַקְדָם הָיָה עָלָיו פֶּחַד מַעֲשׂוֹ (שם ח)
וְשָׂרוּ, שְׁהוּא הַס"מ, יֵצֵר הָרַע,²
וּכְתַלְמִיד חָכָם נִדְמָה לוֹ (חולין צא, א).
וְאַחַר כֵּן, וְתוּכַל. וְעַם כָּל זֶה, נִגַע בְּכַף
יְרֻכָיו, שֶׁהָיָה לוֹ עוֹד טַעֲנָה³. אַחַר כֵּן
כָּתוּב (בראשית לג, טז) וַיֵּשֶׁב בְּיָוֶם הַהוּא
עָשׂוּ לְדַרְכוֹ שְׁעִירָה, שְׁלֹא הָיָה עָלָיו
שׁוּם קְטְרוּגָה⁴.

אִז כְּתִיב וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּה וַיִּבֶן לוֹ
בַּיִת, שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
נִשְׁלַם בְּאֵמַת מַכַּל וְכָל, וְנִשְׁאָר הַקְּדֻשָּׁה
אֶצְלוֹ בְּקִבְעוֹת כְּבִיט. שְׁנַאֲמַר (מיכה ז, כ)
תִּתֵּן אֵמַת לַיַּעֲקֹב, שְׁפַת אֵמַת תִּכּוֹן לְעַד
(משלי יב, יט). וְלִמְקַנְהוּ, הֵינִינוּ לְבָנָיו
וְלִזְרָעוֹ, שְׁנִקְרָאוּ צֶאֱן קְדָשִׁים, כְּמוֹ
שְׁמַצִּינוּ בְּמַדְרָשׁ (בר"ר עג, יא), שֶׁהָיָה
לַיַּעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שְׁשִׁים רְבּוּא
עֲדָרִים. וּמְסַפֵּר שְׁשִׁים רְבּוּא, הֵינִינוּ

חַג הַזֶּה נִקְרָא זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ, דְּכַתִּיב
(ויקרא כג, מב) בַּסִּפְתָּ תִּשְׁבּוּ וּגו'⁵
לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בַסִּפְתָּ הוֹשַׁבְתִּי
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּגו'. וְהַקְּשׁוּ, לָמָּה לֹא
עָשׂוּ זִכָּר לְמֶן וְלִבְאָר, רַק לְעַנְיֵי הַכְּבוֹד.
אִךְ בְּאֵמַת יֵשׁ לְדַקְדָּק, אִם טַעַם סִפְה
זִכָּר לְעַנְיֵי הַכְּבוֹד, הָיָה לִיָּה לְמִימַר
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ כִּי בַסִּפְתָּ וּגו', כְּמוֹ
בְּצִיּוּת לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וּגו' (במדבר טו, מ),
וְכֵן לְמַעַן תִּזְכְּרוּ אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם (דברים טז, ג).

וּכְתִיב לְמַעַן יִדְעוּ, וְהֵינִינוּ שְׁיַפְנִס
הַדַּעַת בְּלֵב לְדוֹרוֹת. וְהֵינִינוּ,
כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בַּיַּעֲקֹב, כְּשֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל, עַל שֵׁם (בראשית לב, כח) כִּי שָׁרִיתָ
עִם אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְתוּכַל. וְהֵינִינוּ,

א. המלאך שנאבק עם יעקב הוא שרו של עשו, ראה: זוהר (ח"א, וישלח קסו ע"א; קע ע"א); בר"ר (עו, ג); תנחומא (וישלח ח). והוא הס"מ, ראה: זוהר (שם קעא ע"א); תנחומא (שם). ב. ראה ב"ב (טז, א): "הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות". ג. וי"רא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו" (בראשית לב, כו). ד. ראה משי"ב רבינו (כי תבוא, אות ז ד"ה אך): "אך עם כל זה, ביעקב אבינו עליו השלום בעצמו לא היה לו שום שליטה, כמו שנאמר וירא כי לא יכל לו... רק ויגע בכף ירכו, היינו בהדורות שיצאו ממנו, יש לו איזה אחיזה וטענה". וראה גם לקמן (אות יג ד"ה והנה כבר). ה. ראה זוהר (ח"ג, אמור ק ע"ב): "ויעקב אָזִיל באיננו יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים, עריק לאשתוֹבָא מניה (להינצל מהמקטרג, שהוא עשו, הוא הס"מ). תב בתיובתא, שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי ראש השנה ויום הכפורים, בדין ידעי ישראל דעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, בלחזו מקטרגי זמינין לקטרגא לון... בדין (בראשית לג, טז) וישב ביום ההוא עשו לדרכו, אימתי, בשעת געילה, דהא אתפרש מעמא קדישא, וקודשא בריך הוא שביק לחוביהו, וכפר עליהו... מה כתיב (שם, יז): ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סוכות/ ביון דיתבי בסכות, הא אשתויבו מן מקטרגא, וקודשא בריך הוא חדי בבנו".

לְהָאִיר לוֹ, סִיעָתָא לְהַתְגַּבֵּר. וְעֵדִין יֵשׁ
לוֹ עֶסֶק וּמְלַחְמָה, וְאִינוּ בְּשִׁמְחָה.
וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב, שְׂזוּכָה לְיִשְׂרָאֵל הַלֵּב,
לְהוֹרִיק הָרַע מִלֵּב כְּסִיל (עפ"י קהלת ב,
י) גַּם כֵּן, זֶהוּ בְּשִׁמְחָה.

וַיַּעֲקֹב זָכָה לְיִשְׂרׁוֹת לֵב לְעוֹלָמִי עַד,
וְיִשְׂרָאֵל זוֹכִין עַל כָּל פְּנִים
בִּימֵי חַג הַסְּכוּת. וְזֶה מֵדַת הַדְּעַת, מֵדַתוֹ
שֶׁל יַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ (זוהר ח"ב, שְׁמוֹת יד
ע"ב) עֲבִיד לְיַעֲקֹב בְּרֹא דְדַעַת. וְזֶה זוֹכָה
הַיִּשְׂרָאֵל בְּסְכוּת, לְמַעַן יִדְעוּ וְגו', שֶׁיִּזְכּוּ
לְמֵדַת הַדְּעַת, שְׂיִכְנַס בְּלֵב, כִּי בְּסְכוּת
הוֹשְׁבֵתִי, הִגְנָה מֵיִצְרָע הָרַע.

וּלְכֵן נִקְרָא הַחַג זְמַן שְׁמִחְתָּנוּ, וּבְרַעֲיָא
מְהִימְנָא (זוהר ח"ג, אִמּוֹר קד ע"א)
כְּמָה דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא נְטִיל לֹן
לְיִשְׂרָאֵל בְּהִנֵּי יוֹמִין, וְחַדִּי בְּהוֹן, אוֹף
הָכִי יִשְׂרָאֵל נְטִילִי לִיה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף
הוּא לְחוֹלְקִיהוֹן, וְחַדָּאן בִּיה. שְׁה'
יְתַבְרַף שְׂמִחַ עִם יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי מֵדַת
הַיִּרְאָה, שְׂזָה הִנֵּה תְּכַלִּית הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ
שְׁאֲמְרוּ (שְׁבַת לָא, ב) לֹא בְּרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּף הוּא אֶת עוֹלָמוֹ אֲלָא כְּדֵי שְׂיִירָאוּ
מִלְּפָנָיו, שְׂנִאֲמַר (קהלת ג, יד) וְהֶאֱלִהִים
עֲשֵׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. וּבְאֲבוֹת (פ"ו, מִשְׁנֵה
יא) כָּל מָה שְׂבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא
בְּעוֹלָמוֹ לֹא כְּרָאוּ אֲלָא לְכְבוֹדוֹ. וְהִינֵנוּ,
שְׂיִתְגַּלֶּה מֵדַת מְלַכּוּתוֹ, מְלָךְ, שְׂתִּתְּהָא
אִימָתוֹ עֲלֵיךְ (קִידוּשִׁין לֵב, ב). וַיֵּשׁ לְה'
יְתַבְרַף שְׂמִחָה, שְׂנַעֲשֵׂה רְצוֹנוֹ.

מִסְפַּר שְׂרָשֵׁי נְפִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׂהִיָּה
מְכוּן נְגַדְם, וּמְשׁוּם הָכִי נִקְרָא מְקַנְהוּ.
עֲשֵׂה סְכוּת, שְׂעַל כָּל פְּנִים יִזְכוּ
לְהִגְנָה" בְּצֵלָא דְמְהִימְנוּתָא (זוהר
ח"ג, אִמּוֹר קג ע"א), וְהִינֵנוּ מְהִימְנוּתָא
שְׂלִימְתָא. וְהִינֵנוּ הִגְנָה מֵיִצְרָע הָרַע,
וּכְמוֹ שְׂנִאֲמְרוּ וְסִפְּה תְּהִיָּה לְצֵל יוֹמָם
וְגו'. וְאִימָתָא (שֵׁם, פְּנַחַס רְנָה ע"ב) בְּצֵל
שְׂדֵי יְתַלּוֹנָן (תְּהִלִּים צֵא, א), וְלֹא בְּצֵל
סְפַת הַדְּיוּט, דְּאִגִּין עַל גּוֹפָא מְשִׁמְשָׁא,
אֲלָא צֵל לְאִגְנָא עַל נְשִׁמְתָא. וְזֶהוּ
שְׂנִאֲמְרוּ מְזָרֵם וּמְטַר, וְהִינֵנוּ הַקְּלָפוֹת,
כְּמוֹ שְׂנִאֲמַר (שֵׁם יָא, ו) יִמְטַר עַל
רְשָׁעִים פְּחִים.

וְכֵן בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים, דְּאִימָתָא (ויק"ר כא, ד)
וַיִּשְׁעִי (תְּהִלִּים כז, א), בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים.
וְהִינֵנוּ מִכָּל הַחֲטָאִים, דְּכְתִיב (ויקרא טז,
כב) וְנִשָּׂא הַשָּׁעִיר אֶת כָּל עוֹנֹתֶם, וְנִדְרָשׁ
(בר"ר סה, טו) הַשָּׁעִיר, זֶה עֲשׂוֹ, עוֹנֹתֶם,
עוֹנוֹת תָּם. אַחֲרֵי זֶה צְרִיף סְפָה לְאִגְנָא
עַל נְשִׁמְתָא. שְׂיִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְּגַבֵּר
עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּמִתְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם (סוֹכָה
נב, ב), וְאִלְמָלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא עוֹזֵר
לוֹ, אִינוּ יִכּוֹל לוֹ.

וְאִימָתָא (תְּעִנִּית טו, א) צַדִּיקִים לְאוֹרָה,
דְּכְתִיב (תְּהִלִּים צז, יא) אוֹר
זָרַע לְצַדִּיק, וְלִישְׂרָיִם שְׂמִחָה, דְּכְתִיב
(שֵׁם) וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמִחָה. דְּצַדִּיק נִקְרָא
גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, וְצְרִיף אוֹר

1. "וספיה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר" (ישעיהו ד, ו).

וְשִׁבְעָה רוּעִים מְרַפְּכָה לְשִׁבְעַת הַמְּדוּת
(שם ח"ב, יתרו צג ע"ב).

וְאִיתָא (זוהר ח"ג, פנחס רנה ע"ב) סוּפָה
בְּאֵת ו', אִיהוּ בְּרִזָּא דְתַרְיִן
בְּנִין יְהוּ"ה אַדְנִי, וְהָכִי סְלִיק סוּפָה
בְּחֻשְׁבָּן יֵאֵהוּדוֹנָה"י וְכוּ', סְפָה חֶסֶד ו',
אִיהִי אֶמְאָ"ב וְכוּ'. וְהֵינּוּ סוּפָה מְלָא,
מְלָכוּת, וְיֵשׁ בָּהּ הוּ, שְׁמַדְתּוֹ מְלָכוּת
מְקִיף ו', וְהִיא בְּסוּד נְקֻבָה תְּסוּבָב גְּבַר
(יִרְמִיָּהוּ לֹא כֵא). כְּמוֹ שְׁיֵהִיָּה לְעֵתִידִי,
שְׁיַעֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּל
לְצַדִּיקִים, וְהוּא יוֹשֵׁב בִּינֵיהֶם בְּגֵן עֵדֶן
(תענית לא, א).

וְסֻפָּה חֶסֶד הֵינּוּ בִּינָה, שְׁהֶסְכַּךְ סוּפָה
עַל גְּבִי ו', וְהוּא בְּאוּר מְקִיף

וְהַיִּשְׂרָאֵל, כְּשִׁזְזָה לְיִשְׂרָאֵל לֵב, כָּל
הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ
בְּסֻכָּת (ויקרא כג, מב), כָּל מֵאֵן דְּאִיהוּ
מְשַׁרְשָׁא וְגִזְעָא קִדְיֵשׁ דְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ
בְּסֻכּוֹת, תְּחוּת צְלָא דְמִהִימְנוּתָא (זוהר
ח"ג, אמור קג ע"א). שְׁיֵשׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל
נִיחָא מִמְּלַחְמַת הַיִּצֵר הָרַע, וְשִׁמְחִים
עִם ה' יִתְבַּרְךָ, לְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׁמַחָה, וְנִקְרָא
הַחַג זְמַן שְׁמַחְתָּנוּ.

ב.

בְּזִהְרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּסֻכָּת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת
יָמִים, תִּיבּוּ אֲשַׁפִּיזִין עַלְאִין
תִּיבּוּ, תִּיבּוּ אֲשַׁפִּיזִי מִהִימְנוּתָא תִּיבּוּ.
שְׁבַעַת יָמִים הֵינּוּ שְׁבַע הַמְּדוּת, כְּמוֹ
שְׁאֲמְרוּ בְּזִהְרֵי הַקְּדוּשָׁה (ח"ג, אמור קג ע"ב),

ז. תפילות חג הסוכות. א. וְאָמַר רַבִּי אֲבָא: כְּתִיב (ויקרא כג, מב): 'בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, וּלְבַתֵּר
(שם): 'כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת... קְדַמָּא לְאוֹשְׁפִיזִי, תְּנִינָא לְבִנֵי עַלְמָא... כִּי הָא דְרַב הַמְנוּנָא
סָבָא, כִּד הָהּ עֵינִל לְסוּפָה הָהּ חֲדִי, וְקָאִים עַל פְּתַחָא לְסוּפָה מְלָגָא, וְאָמַר: נִזְמֵן לְאוֹשְׁפִיזִין... וּמְבַרְךָ,
וְאוֹמַר: 'בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזִין עַלְאִין, תִּיבּוּ, תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזִי מִהִימְנוּתָא, תִּיבּוּ, אָרִים יְדוּ
וְחֲדִי, וְאָמַר: וְזָכָא חוּלְקָנָא, וְזָכָא חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב (דברים לב, ט): 'כִּי חָלַק יְהוָה עִמּוֹ' (זוהר
ח"ג, אמור קג ע"ב). ב. לַפְּנִינֵי מִיָּלִים אֵלוּ מוֹקְפוֹת בְּסוּגְרִיִּים. וְרָאָה בְּסַפֵּר אֹר חַמְמָה (עַל הַזוּהַר שֶׁם)
שְׁפִירֵשׁ עַל פִּי גִירְסָא זו, סֻכָּה בְּלִי ו' בַּחֲנִינָת בִּינָה, סוּכָה עִם ו' בַּחֲנִינָת תְּפִאֲרָת וּמְלָכוּת, סוּד שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת
הוּיָהּ (תְּפִאֲרָת) וְאֲדִנִּי (מְלָכוּת). ג. ו' דֶּשֶׁם הוּיָהּ – בַּחֲנִינָת תְּפִאֲרָת (זוהר ח"ג, פנחס רנח ע"א), בַּחֲנִינָת
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּחֲנִינָת ז"א (זְעִיר אֲנַפִּין), הַכּוּלָּל שֵׁשׁ מְדוּת, מַחֲסַד עַד יְסוּד, וְהוּא בַּחֲנִינָת דְּכוּרָא, וְהוּא
בַּחֲנִינָת שֶׁם הוּיָהּ, בַּחֲנִינָת בן. וְהַמְּלָכוּת בַּחֲנִינָת נוֹקְבָא דו"א, בַּחֲנִינָת בַת, בַּחֲנִינָת שֶׁם אֲדִנִּי, בַּחֲנִינָת הַשְּׁכִינָה.
וְרָאָה מִשְׁכַּח בְּעַץ חַיִּים (שַׁעַר מִד פ"ו): 'וְעַתָּה אֹר מְקִיף הוּא מִצַּד הַבִּינָה, וְאֲחִיב לְעַתִּיד לְבַא בְּמַהֲרָה
בִּימֵינוּ, יִבְרָא ה' חֲדָשָׁה בְּאַרְץ כִּי נִקְבָה תְּסוּבָב גְּבַר (רָאָה הַקְּדַמָּת הַזוּהַר, יֵא ע"א), הוּא הוּא, ר"ל
שְׁהַנּוּקָבָא דו"א שְׁהִיא הַתְּחוּנוּהָ, הַנְּקִרָא מְלָכוּת, תְּסוּבָב גְּבַר, הוּא, כְּדַמִּיּוֹן מַה שְׁעַתָּה מְסַבְּבֵת אוֹתוֹ
הַבִּינָה, וְהַסִּיבָה כִּי תַעֲלֶה הַמְּלָכוּת לְמַעְלָה מִזו"א". ד. בַּחֲנִינָת בִּינָה, אִימָא, הַסּוּכָּת עַל בִּנְיָה, כְּדַאִיתָא
בְּתִיקוּז" (הַקְּדָמָה, ב ע"ב): 'וְסֻפָּה תְּהִיָּה לְצֵל יוֹמִים' (ישעיהו ד, ו). וְאִיהוּ לְשׁוֹן סְכָף, שְׁמֻסְכָּת בָּהּ אִימָא
עַל בְּנִיָּה... סוּפָה רְמִיזָא לְאִימָא דְּמֻסְכָּת עַלְיָהּ. וְהַבְּנִים בַּחֲנִינָת כָּל הוּ מִיָּדוּת, מַחֲסַד עַד מְלָכוּת, כְּמַבּוּאָר
בְּתִיקוּז" (שֶׁם), שְׁאֵלוּ הֵם אַרְבַּעַת הַמִּינִים וְלוּלָב – יְסוּד, אַתְרוּג – מְלָכוּת, ג' בְּדִי הֶדֶס – חַג"ת, בְּדִי הָעֵרְבָה
– נֶצַח וְהוֹדוּ, וְכַתָּב בְּפִרֵי עֵץ חַיִּים (שַׁעַר הַלוּלָב פ"ב): 'כִּי כָל אַרְבַּעַת מִינֵי הַלוּלָב, הֵם בּו"א עֲצָמוֹ, הַנְּקִרָא
הוּיָהּ... וְהִי נִמְצָא בְּד' מִינִים שְׁבֻלוּב, הֵם ז"ק (שְׁבַע הַמְּדוּת) דו"א, שְׁהֵם חַג"ת נְה"י וְעַטְרָה (מְלָכוּת)".

וְהֵינּוּ סֶפֶה בֵּינָה, תְּשׁוּבָה (זוהר ח"ג, נשא קכב ע"א). וְשַׁעַר הַחַמְשִׁים הוּא הַדַּעַת, שְׁנוּגְלָה לְרַבִּי עֲקִיבָא וְחֻבְרָיו וְלֹא נִגְלָה לְמִשָּׁה רַבְנִי, מִפְּנֵי שְׁמִשָּׁה רַבְנִי לֹא יָדַע מֵרַע כָּלֵל, שְׁכַפְשׁוֹנִלַד נִתְמַלֵּא הַבַּיִת אֹר, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ בְּסוּטָה (יב, א). וְכִמוֹ שְׁאֲמָרוֹ (במדב"ר יט, ו) כָּל יָקָר רָאֲתָה עֵינֶיךָ (איוב כח, י), זֶה רַבִּי עֲקִיבָא וְחֻבְרָיו, דְּכָרִים שְׁלֵא נִגְלוּ לְמִשָּׁה, נִגְלוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא וְחֻבְרָיו.¹

וְהוּא מֵה שְׁאֲמָרוֹ (ברכות לה, ב) בְּמִקּוֹם שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין, אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים עוֹמְדִין. וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּמִשְׁכֵּי בְּחִילָא יְתִיר. וְזֶה כְּבוֹד עֲלָא, שְׁהִיא מוֹפִיעָה עַל יְדֵי קוּצָא דְלַעֲלָא, דְרַמִּיזָא לְכַתֵּר עֲלִיּוֹן (זוהר ח"ג, ויקרא י ע"ב), וְקוּצָא אֲחֵרָא שְׁמוֹפִיעָה לְבִינָה.² וְזֶהוּ שְׁאֲמָר וְלִית כְּבוֹד בְּלֵא כ', כ', כְּתֵר

לְמַעְלָה". וְהֵינּוּ שְׁה' יִתְבַּרְךָ שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה סֶפֶה עֲלָא, בֵּינָה, שְׁהוּא מִדַּת מַלְכוּת שְׁבַבִּינָה, סוֹכֵךְ גַּם עַל הו', שְׁהוּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְזֶהוּ אִמָּא עֲלָא, הַשְּׁבַע מִדוֹת שְׁבַבִּינָה.³

וְזֶה עֲנִין סֶפֶה לֹא פָחוֹת מֵעֶשֶׂר, דְּאִיהִי מַלְכוּת עֲשִׂירָא, כְּמוֹ שְׁאֲמָר בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא (זוהר פנחס שם). וְהֵינּוּ כְּשֶׁהַסֶּפֶה כּוֹלֵל כָּל עֶשֶׂר, עַל דְּרַךְ מֵה שְׁמוּבָא (הקדמת תיקו"ז, יז ע"א) כְּתֵר עֲלִיּוֹן אִיהוּ כְּתֵר מַלְכוּת.

סֶפֶה בֵּינָה, אִיתָא בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא (זוהר ח"ג, פנחס רנה ע"ב) וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִין, דְּאִיהִי כ' כְּתֵר עֲלִיּוֹן וְכו', כְּבוֹד עֲלָא, עֲלִיָּה אָמַר מִשָּׁה (שמות לג, יח) הֲרָאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ, וְאֲתִיב לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם, כ) לֹא תוּכַל לְרֹאֵת אֶת פְּנֵי, וְלִית כְּבוֹד בְּלֵא כ'.

ה. סוכה בחינת אור מקיף, ראה שער הכוונות (חג הסוכות, דרוש ג). ועל ידי מצות סוכה, נכנסים אורות החסדים דאמא במלכות (כמבואר שם בשער הכוונות). ו. הכונה, שכל הספירות משתלשלים ממלכות שבבינה, בחינת מלכות דתבונה (עץ חיים שער ט פרק א, ועוד), ולכן הסכך המורה על בינה, משתלשל ממלכות שבבינה, למטה לזעיר אנפין, אות ו'. ז. בינה כוללת כל הו' ספירות למטה חג"ת נהי"ם, כדאיתא בתיקו"ז (כב, סד ע"א). ח. שער החמישים משערי בינה בחינת כתר (עץ חיים שער כה דרוש ב). והוא לא ניתן למשה רבינו כדאיתא בר"ה (כא, ב): "חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח, ו): 'ותחסרהו מעט מאלהים'". ט. ראה מש"כ רבינו (שלח, אות י ד"ה וכתובים אס): "שער החמישים מחמישים שערי בינה, שהוא הדעת, והוא לבעלי תשובה, תשובה עילאה, והוא פנימיות מכתר עליון (ראה עץ חיים שער כג פ"ח)... ורבי עקיבא, שהיה בן ארבעים שנה, שאמר על עצמו, כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי ת"ח ואשכנו כחמור (פסחים מט, ב). נגלה לו שער החמישים. והוא שורש תורה שבעל פה, הרוב חכמה לתקן הרוב בעס. מה שאין בן משה רבינו, שכשנולד נתמלא הבית אור, שלא ידע מרע כלל, לו נגלו רק ארבעים ותשע שערי בינה". י. ראה זוהר (ח"א, חיי שרה קכט ע"ב): "אתר דמאריהון דתשובה קיימי ביה, בההוא עלמא, צדיקים גמורים לית לון רשו לקיימא ביה, בגין דאינון קריבין למלכא יתיר מפלהו, ואינון משכי עליהו ברעותא דלכא יתיר, ובחילא סגיא לאתקרבא למלכא". יא. ראה שער מאמרי רשב"י (על הזוהר שם), שביאר שבאותו י' דשם הוי"ה, יש ג' קוצין, קוץ העליון בחינת כתר, גוף האות י' בחינת חכמה, וקוץ התחתון שלה בחינת בינה.

עֲלִיוֹן, וְסִפָּה כ' כְּשֶׁרָה, רַק לְמַעַלָּה
מְעַשְׂרִים פְּסוּלָה.

וַיֵּשׁ שְׂזוּכָה אַף בְּזֶה הַזְּמַן, בְּסִכּוּת,
כִּי־עַקֵּב אָבִינוּ עָלִיו הַשְּׁלוֹם י',
וְהֵינּוּ שְׂזוּכָה לְשִׁבַּת עֲלָאָה, ה' עֲלָאָה
(זוהר ח"ג, צו לד ע"א). מִזֶּה זוֹכָה
לְאֲשֻׁפִּיזֵי עֲלָאָה, שֶׁהִסְכָּה סוּכָּךְ גַּם עַל
גְּבֵי ו', כְּאָמֹר.

וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַל כָּל פָּנִים, זוֹכָה
לְסוּכָּה מְלֵא, שֶׁהוּא מִדַּת מְלָכוּת.
וְהֵינּוּ עַל יְדֵי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא, וְזֶה
זוֹכָה לְאֲשֻׁפִּיזֵי מְהִימְנוּתָא. וְזֶהוּ שְׁאָמַר
אַרְיִס יְדֵי וְחֲדֵי וְאָמַר זְכָאָה חוּלְקִנָּא.
הֵינּוּ רַב הַמְנוּנָא סְבָא, שְׂזָכָה לְסִפָּה
עֲלָאָה, וְלְאֲשֻׁפִּיזֵי עֲלָאָה. זְכָאָה
חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב (דברים לב, ט)
כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ. שְׁעַל כָּל פָּנִים, כָּל
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זוֹכָה לְסִפָּה עֲלָאָה,
וְלְאֲשֻׁפִּיזֵי מְהִימְנוּתָא.

וּבְפָסוּךְ זֶה כְּתוּב שְׁנֵי פְעָמִים סִפָּה
חֲסֵר. וְהֵינּוּ, שֶׁה' יִתְבָּרַךְ
רוּצָה שְׂיִזְכּוּ הַכֹּל לְסִפָּה עֲלָאָה, שֶׁהוּא
בִּינָה, אֹר מְקִיף עַל הו', וְכִמוֹ יַעֲקֹב
שְׂזָכָה לְמִדַּת אַמֶּת, דְּכִתִּיב (משלי יב, יט)

שִׁפְתַּי אַמֶּת תִּכּוֹן לְעַד. אַף עַל כָּל פָּנִים,
כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זוֹכָה עַל יְדֵי אַמּוּנָה
לְמִיתֵב בְּצֵלָא דְמְהִימְנוּתָא, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ
(רעיא מהימנא זוהר ח"ג, ר"ל א) אֵיִהִי אַמֶּת,
וְאֵיִהוּ אַמּוּנָה, שְׁעַל יְדֵי אַמּוּנָה זוֹכִין
לְאֲשֻׁפִּיזֵי מְהִימְנוּתָא.

ג.

בְּזִהְרֵי הַקְדוּשָׁה וְאַבְרָהָם קָרִי עָלֶיהָ אֲז
תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'. וּבְזִהְרֵי
הַקְדוּשָׁה (ח"ג, אחרי עט ע"ב) וְתִתְפַּלֵּל חֲנֻנָּה
עַל ה', עַל דֵּיִיקָא, בְּגִין דְּבִנְיָן בְּמִזְלָא
קְדִישָׁא תִּלְיִין וְכו', הַשְּׁלֵף עַל ה'
יְהִיבָךְ, עַל דֵּיִיקָא, דְּהָא מְזוּנֵי בְּמִזְלָא
תִּלְיִין. וְהֵינּוּ שְׁשֵׁם הַנּוֹי"ה מְרַמֵּז
לְתַשַּׁע הַמַּדּוּת², וְקוּצָא דִּיו"ד דְּלַעֲלָא
רְמִיזָא לְאַיִן, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּזִהְרֵי הַקְדוּשָׁה
(שם, סה ע"ב). וְהֵינּוּ עֲתִיקָא, סְתִימָאָה
דְּכָל סְתִימִין, דְּאַקְרִי אֵיִן (שם ח"ב, בשלח
סד ע"ב).

וְכֵן מוֹרָה אֲז, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּזִהְרֵי
הַקְדוּשָׁה (ח"ב, בשלח נד ע"א) כִּד
אֲתַנְהִיר נְהִירוֹ דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּעֶשְׂרֵי
גְּלִיפִין, רְשִׁימִין בְּאֶלְ"ף, וְאֶלְ"ף אֲנָקִיב

יב. סוכות כנגד יעקב (ראה מש"כ רבינו לעיל אות א). א. "אמר רבי אלעזר: אורייתא לא אטרח עליה דבר נש יתיר, אלא במה דכיל, דכתיב (דברים טז, יז): 'איש במתנת דו'. ולא לימא איניש, אכול ואשבע וארווי בקדמיתא, ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא. ואי חדי לאושפיזין ורזי לון, קודשא בריך הוא חדי עמיה, ואברהם קרי עליה (ישעיהו נח, יד): 'אז תתענג על יהוה'... יצחק קאמר (תהלים קיב, ב-ג): 'גבור בארץ יהיה ורעו וגו', הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד'" (זוהר ח"ג, אמור קד ע"א). ב. ראה מש"כ רבינו (שבת הגדול, אות ט ד"ה ודיינו): "והיינו למעלה משם הוי"ה, שמורה על תשע המדות, י' חכמה, ה' בינה, ו' תפארת, כלול שית ספיראן, ה' מלכות (זוהר ח"ג, פנחס רנח ע"א). וקוצא דיו"ד דלעלא רמיזא לאין, כתר עליון (שם, אחרי סה ע"ב)".

בְּחֹשֶׁכִי, וְנִהִיר לְכָל עֵיבָר, וְכַד אֶתְחַבֵּר
נִהִירוּ דְאֶלְיָהּ וּמַטִּי לְזַיִי"ן. וְאֵיתָא בְּזִהַר
הַקְדוּשׁי אֲזַ תְּתַעֲנַג עַל ה', עַל ה' דִּיִּיקָא
וְכוּ, אֵית חֶסֶד, וְאֵית חֶסֶד וְכוּ, חֶסֶד
עֲלָאָה, מֵעַל שְׁמַיִם הוּא וְכוּ.

דְּאֶבְרָהִם אֲבִינוּ עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם הֵיזָה
הִרְאִישׁוֹן שְׁזָכָה לְהַפְרֵת
מִדַּת עֲתִיקָא, וְזִהוּ שְׁנַאָמַר (בְּרַאשִׁית כד, א)
וְאֶבְרָהִם זְקַן בָּא בְיָמִים, וְאֵיתָא בְּזִהַר
הַקְדוּשׁ (ח"א, חיי שרה קכט ע"א) בְּאֵינוֹן
יוֹמִין עֲלֵאִין. וְהֵינּוּ שְׁנַתְּבַרְר בְּכָל
הַמִּדּוֹת עַד כְּתָר עֲלִיּוֹן", וְזִהוּ שְׁנַאָמַר
זְקַן דִּיִּיקָא. וְזִהוּ שְׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (ב"מ פז,
א) עַד אֶבְרָהִם לֹא הֵיזָה זְקָנָה, וְהֵינּוּ
שְׁלֹא הֵיזָה מִי שְׁזָכָה לְהַפְרֵי מִדָּה זו.
וּמִשׁוּם הֵכִי אָמַר זֶה הַפְּסוּק אֲזַ תְּתַעֲנַג
עַל ה', אֲזַ דִּיִּיקָא, עַל דִּיִּיקָא.

וְאָמַר תְּתַעֲנַג, רְזָא דְעֲנַג, שְׁהוּא רְאִשִּׁי
תְּבוֹת עֲדָן נִהַר גֵּן, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
בְּזִהַר (ח"א, בְּרַאשִׁית כו ע"א). שְׁבִסְכוֹת
זְכִינְן גַּם כֵּן לְאֲגָנָא עַל נְשִׁמְתָא, כְּמוֹ

שְׁאָמְרוּ בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא (שם ח"ג, פְּנַחֲס רנח
ע"ב). כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, שְׁהוּא יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין,
וְלֹא יוֹמָא דְגּוֹפָא, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּזִהַר
הַקְדוּשׁ (ח"ב, וִיקָהֵל רה ע"א).

וְכְמוֹ שְׁאָמְרוּ, בְּמָה שְׁאָמְרוּ כָּל
שְׁבַעַת הַיָּמִים צָא מִדִּירַת קִבְע
וְכוּ. וְלִשׁוֹן כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים מִיָּתֵר,
דְּהַכֵּל יוֹדְעִין דְּחַג הַסְּכוֹת שְׁבַעַת יָמִים,
גַּם מָה שְׁאָמְרוּ צָא מִדִּירַת קִבְע מִיָּתֵר,
דְּהֵיזָה לוֹ לֹמַר שֶׁב בְּדִירַת עֲרָאִי. אָךְ
הַמְּכוּז, שְׁבָכֵל הַשְּׁבַע מִדּוֹת, שְׁנַקְרָאוּ
יָמִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ בְּזִהַר הַקְדוּשׁ (ח"ג,
אמור צד ע"ב) כִּי שְׁשַׁת יָמִים עָשָׂה ה'
(שְׁמוֹת כ, יא), וְלֹא כְּתוּב בְּשֵׁשֶׁת. צְרִיךְ
לְצִאת מִדִּירַת קִבְע בְּעוֹלָם הַיָּזָה, וְהֵינּוּ
לְהֵיוֹת כְּשַׁבָּת, שְׁהוּא יוֹמָא דְנִשְׁמַתִּין,
וְלֹא יוֹמָא דְגּוֹפָא כְּלָל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
בְּזִהַר הַקְדוּשׁ.

וְזִה דִּירָה לְה' יִתְבַּרְךְ, וְכְמוֹ שְׁנַאָמַר
(ישעיהו סו, א-ב) אֵי זֶה בֵּית אֲשֶׁר
תִּבְנוּ לִי וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי וְגו', וְאֶל

ג. דהיינו שא' בחינת כתר, יאיר עד בחינת מלכות, וכמו שכתב רבינו (כי תשא, אות א ד"ה ועל כל):
"והיינו שיאיר מהשורש, פלא עליון, עד מדת מלכות... בקריעת ים סוף, דבעתיקא תליא, כמו שמובא
בוזה"ק (ח"ב, בשלח נב ע"ב). זכו גם כן לזה, ועל כן כתיב 'אז ישיר', ועל זה אמרו, ראתה שפחה על
הים מה שלא ראה יחזקאל". ד. "אז תתענג על יהוה" (ישעיהו נח, יד). על יהוה דיייקא. וְכָפָה חוֹלְקִיָּה
דְּמֵאן דְּזָכִי לְחֶסֶד דָּא, דְּכִתִּיב (תהלים קח, ה): 'כִּי גָדוֹל מֵעַל שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ', וְכִי עַל הַשְּׁמַיִם הוּא, וְהָא
כְּתִיב (שם נו, יא): 'כִּי גָדוֹל עַד שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵית חֶסֶד, וְאֵית חֶסֶד, חֶסֶד עֲלָאָה, וְחֶסֶד
תַּתְּאָה, חֶסֶד עֲלָאָה, מֵעַל שְׁמַיִם הוּא, חֶסֶד תַּתְּאָה, הוּא דְכִתִּיב (ישעיהו נח, ג): 'חֶסֶדִּי דוֹד הַנְּאֻמָּנִים/
וּבְהֵינָה כְּתִיב: 'עַד שְׁמַיִם' (וזהו ח"א, ויחי ריט ע"א). ה. ראה מש"כ רבינו (נח, אות ט ד"ה וכן כל): "כל
הנטינות הם מכוונים נגד המדות, מתא לעילא... נסיון העקידה שמכוון נגד כתר עליון... ואחר כך
כתיב: 'ואברהם זקן בא בימים', ובוזה"ק איתא על זה ביומין עילאין, והיינו, בשלוש ראשונות, שנשלם
בכל עשר המדות". ו. ראה לקמן (אות כו ד"ה אך המכוון). ז. "בסכת תשבו שבעת ימים" (ויקרא כג,
מב), אמרה תורה: כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי" (סוכה ב, א).

וכו'. ומשום הָכִי, נִקְרָא מוֹזֵג כּוֹס לְרַבּוֹ, עַל דְּרָף מַה שְּׁמוּבָא בְּזֵהָר הַקְדוּשׁ (ח"ג, ויקרא ז ע"ב) יִשְׂרָאֵל מִפְּרִנְסֵי לְאַבְיָהֶן שְׁבַשְׁמִים. וְכֵן הַשְּׂמֵחָה, כְּמוֹזֵג כּוֹס לְרַבּוֹ.

ד.

בְּזֵהָר הַקְדוּשׁ (ח"ג, אמור קד ע"א) אָבָל יִצְחָק קָאָמַר, גְּבוּר בְּאַרְץ יִהְיֶה זְרַעוֹ וְגו' הוּן וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְגו'. דְּהַמְזֻמּוֹר מִתְחִיל" אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֶת ה', שֶׁהוּא מֵדַת פְּחַד יִצְחָק (תיקור"ז לג, עז ע"א). שְׁמֻצִינוּ בְּגִמְרָא כְּמוֹרָא בְּשֵׁר וְדָם, וְתַלְמִידוֹ אִמְרוּ שְׁיֵשׁ מוֹרָא גְדוּלָה מְזֵה, שְׁמַלְף מְלָכֵי הַמְּלָכִים עוֹמֵד עֲלֵיו, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זָכָאִי שֶׁגַם זֶה טוֹב תַּדַּע וְכו'. וּמֵדַת יִצְחָק, שְׁתַּמִּיד עוֹמֵד פְּחַד ה' לִנְגַד עֵינָיו, שֶׁהִיא תַּמִּיד כְּעוֹמֵד לִפְנֵי הַמְּלָף.

וּקְדוּשַׁת הָאָבוֹת הִיא בְּקַבְעוֹת, שְׁנִשְׂאָר לְזַרְעִם, כְּמוֹ שְׂאָדָם מוֹלִיד אָדָם, וּבְהֵמָה בְּהֵמָה, כֵּן הַקְדוּשָׁה שְׁלָהֶם נִקְבַּע בְּזַרְעֵם. וּמֵדַת אֲבָרְהָם אָבִינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם הִיא הָאֲהָבָה (זוהר ח"ג, ואתחנן רסג ע"ב), שְׁמֵנָה כָּא הַמְצוֹת

זֶה אֲפִיט אֶל עֵנִי וְנִכָּה רִיחַ וְחָרַד עַל דְּבָרֵי, וְנִדְרָשׁ (תנא דבי אליהו פרק א) עַל יוֹם הַשְּׁבֵת. וְכֵן בְּסְכוּת אִמְרָה תוֹרָה, כָּל שְׁבַעֵת הַיָּמִים צָא מִדִּירַת קַבְעוֹ. הַיָּינוּ, דְּעוֹלָם הִזָּה נִקְרָא אֲשֶׁפִיזָא בְּגִמְרָא (מועד קטן ט, ב), וְכִשְׂאָדָם יוֹדַע שֶׁהוּא דִּירַת עֲרָאִי, אָזִי הוּא נַעֲשֶׂה דִּירָה לְשְׂכִינָה. וְזֵהוּ שְׁנַאָמַר (ויקרא כג, מג) לְמַעַן יֵדְעוּ דִּרְתֵיכֶם וְגו', שֶׁזֶה נוֹהֵג לְדוֹרוֹת, אֵף לְאַחַר שְׁיִבְטֵל וְיִחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַמְשָׁפָן, שֶׁהֵם דִּירָה לְשְׂכִינָה, יִשְׂאָר הַסְּפָה.

וְזֵהוּ שְׂאָמְרוֹ כְּעוֹלָם הִזָּה אִמְרַתִּי לְכֶם שְׁתַּעֲשׂוּ לִי סְפָה, לְשִׁלֵּם לִי אֶת גְּמוּלִי וְכו', כְּאֵלוֹ אִתָּם גּוֹמְלִים לְפָנֵי וְכו'. וּבְגִמְרָא (סוכה כח, ב) קָרִי לְמַצּוֹת סְפָה, שְׂבָא לְמוֹזֵג כּוֹס לְרַבּוֹ. וְהוּא, דְּבָרָאשׁ הַשְּׁנָה מְצוֹת שׁוֹפָר, שְׁיִקְבְּלוּ עַל מְלָכוֹתוֹ, וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מְצוֹת הָעֲנוּי, וּבְתַעֲנִית מַעוּט חֲלָפִי וְדָמִי כְּאֵלוֹ הַקְרָבָתוֹ עַל גְּבֵי הַמְזוֹבַח, כְּמוֹ שְׂאָמְרוֹ בְּבְרָכוֹת (יז, א). וּכְתִיב (כמדבר כח, ב) אֶת קְרָבִנִי לְחַמִּי לְאִשִּׁי. וּבְסְפָה, אִיתָא בְּזֵהָר הַקְדוּשׁ" וְאִי חֲדִי לְאַשְׁפִּיזִין וְרוּי לוֹן, קוֹנֵדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדִי עֲמִיָּה

ח. "אמר להם הקב"ה לישראל: בעוה"ז אמרתם לכם שתעשו טובה, לשלם לי את גמולי שגמלתי עמכם, שנאמר: 'בסוכות תשבנו שבעת ימים למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתם... / ואני מעלה עליכם כאלו אתם גומלים לפני' (תנחומא אמור, כב). א. "הללו יה אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד: גבור בארץ יהיה ורעו דור ישרים יברך: הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד: זרח בחושך אור ליִשְׁרִים חנון ורחום וצדיק" (תהלים קיב, א-ד). ב. "וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקר... אמרו לו: רבינו, ברכנו! אמר להם: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. אמרו לו תלמידיו: עד כאן! אמר להם: ולוא! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם" (ברכות כח, ב).